

Niels Nielsens husmandssted ved "Verdens Ende."

Det begyndte med, at Ræven snuppede en flot Andrik

**Hvorefter en Flok Ænder stod sørgende tilbage.
Men så kom der en Gase.**

I Ø Bakker ved Vejrumbro, også kaldet "Verdens Ende", finder Sven Hansen frem til den snart 84 - årige husmand Niels Nielsen, der ved et tilfælde er blevet ejer af en flok overvægtigt fjerkræ. – Foreløbig kalder han dem gænder. – Der er godt 40 i alt.

Hvis ikke ræven havde snuppet den andrik, var der næppe blevet en historie ud af det. Men han lå og lurede oppe i bakkerne.

En dag i februar var det. Andrikken gik omme bag halmstakken med sit harem og tænkte velsagtens på, at nu blev det snart forår.

For resten er det svært at vide noget om, hvad andrikken tænker.

Det er mere det, de gør, man kan iagttage og forskudsvis glæde sig over.

Andrikken, der kun nogle sekunder endnu gør sig bemærket i denne fortælling, var en smule distræt - skal vi sige det sådan - mens ræven lå under birkerod og holdt øje med alting.

En rød streg i susende fart gennem vissent græs. Det var alt, hvad forposterne i flokken så.

Derefter et mangestemmigt vræl af forskrækkelse, og så røg Anders And til skovs, slængt over Mikkels ryg.

Sikken et postyr og sikken en familiemæssig Ødelæggelse!

For Anders And var ene hane i den kurv. Hvis man kan sige det sådan.

Da Niels Nielsen kom hjem den dag og så, hvad der var sket, blev han så opbragt, at han tilkaldte egnens rævejæger.

Det blev i dagene og ugerne nærmest efter en straffe-ekspedition af format.

Den tog sin begyndelse ved Verdens Ende" og bredte sig siden ud over de vildsomme bakker vidt omkring. Med det resultat, at 17 ræve blev nedlagt.

Niels Nielsen, der nu går i sit 84. år, "smurte selv

jen o pelsen," som han udtrykker det. Lige midt mellem øjnene.

Bevar os alle vel, som det var et godt skud! Mikkell hørte ikke engang knaldet.

Niels Nielsen strøg lidt skråsovs af skægget, som han stod der i halvdøren med den ryggede kanon.

Et godt sted at holde dækning, når man vil forsvare sin ejendom.

Han var tilfreds med sig selv og sit skud. Så sandt, som det jo nok var selve Anders And's drabsmand, der nu lå stendød i græsset 50 alen borte. Kommet tilbage for at hente en ny søndagssteg.

Niels Nielsen er først begyndt at have jagtgevær i huset, efter at børnene er blevet voksne og kommet hjemmefra. Han har altid ment, at børn og geværer forliges skidt.

Der kan være risiko nok ved tilværelsen endda.

Det har han for resten måttet sande så slemt som nogen.

Hans kone, der ikke mere lever, fødte ham i tidens løb 14 børn, men de syv tog den spanske syge lige efter den første verdenskrig. Det var en tung prøvelse at komme over. Han følte i hvert fald, at nye ulykker ikke skulle inviteres gennem et gevær på knagen i forstuen.

Men når man ikke ryster på hånden og i det hele taget ikke plages af nogen ting, legemlig set, er en smule af alderdommen meget anvendelig til fornuftig omgang med en bøsse.

"Så ka do ka'ske wær ordentlig en annen gång", sagde han, mens han bar ræven hjem ved luntten.

Niels Nielsen bor i Ø ved Vejrumbro. I de lyng og enebærklædte bakker oven for Nørreå-Dalen.

Enestående kønne bakker. Så tæt ved at være vildsomme, som det nu engang lader sig gøre i vores lille, fint opdyrkede land.

Det er ret svært at finde ind til hans husmandssted.

Man kører fra Vejrumbro nogle kilometer mod øst ad vejen på nordsiden af engene.

En hulvej snor sig nord på op gennem bakkerne, den har kurs mod Ørum, men det kan ingen fremmede vide. Egnen trænger i betydelig grad til landevejsskilte.

Vel over bakkerne skal man på højre hånd følge et par hjulspor ind gennem en slugt, Lyng og krat lukker sig tæt om bilen og der er løst, sand under hjulene, men hold første gear og motoren livlige omdrejninger, - så gå det.

Niels Nielsen bor et stykke videre fremme på kanten af et nyt engdrag. Ingen kan tage fejl.

Der er kun hans hus at se så langt øjet rækker.

Der er dem, som kalder det »Verdens Ende«, men lad Dem ikke forskrække, der er meget, meget kønt derinde, og bryder De Dem ikke om ridser i bilens lak, kan De gå gennem slugten.

Niels Nielsen har ikke anden befordring, når han vil nogen steder hen. Sidste vinter, i snefog, gik han helt til Viborg. Det er 15 kilometer, når man kender den rigtige vej.

Han gik også tilbage samme dag. Han skulle jo hjem og se til dyrene.

Foruden en masse fjerkræ har han både grise og køer. I Øvrigt også et par heste, et par små nordbagger, men dem bruger han kun, når hans ti tønder land jord skal dyrkes og passes.

Al denne forklaring om sted og beliggenhed, fordi måske enkelte vil få lyst til at udruste en ekspedition til "Verdens Ende," i ønsket om ved selvsyn at studere, hvad der kom ud af den triste kendsgerning, at ræven i februar snuppede Niels Nielsens eneste andrik og lod ham tilbage med en flok sørgende ænder. Alle sammen i hopla, eller hvad man kalder det når ænder er kommet på den tanke, at der bør være mange flere ænder i denne syndige verden.

Niels Nielsen kunne have købt en ny andrik.

Det kunne han. Han forhørte sig også her og der, men billigste tilbud var 40 kr., og det var et nummer for stift for en gammel handelsmand af bedste jyske rod. Født

på Teglgården ved Guldforhoved. Med en far, der var handelsmand til fingerspidserne. Og en bedstefar, der rent ud var virtuos i al husdyrhandel.

Nej, det fik gå med de ænder, som det bedst kunne, eller ikke kunne.

Så vidt i sine overvejelser sad Niels Nielsen en dag bag sit vindue og strøg skægget fra kind. Lige blevet færdig med en god historie i Landmandens Almanak og med sine to hunde ved fødderne.

Så var det, han på gårdspladsen oplevede noget zoologisk mærkværdigt.

Her må lige indskydes, at han har et par flotte gæs, en gås og en gase.

En "gasje," som han benævner dette hvæsende pragteksemplar.

"Og så opløwet A mi'sandten, te gasjen tog fat o æ ænder!"

Han har endnu mere detaljerede skildringer om den sag. Den må fjerkrækonsulenter hellere gøre notater om, når de en dag opsøger Niels Nielsen.

Gasen var så tydeligt interesseret i polygami udenfor sin egen slægt, at Niels Nielsen i tiden derefter ikke tog i betænkning at lægge 65 æg til rugning.

Én portion under den bedragne gås og resten under høns og ænder, som de nu fattede interesse for sagens videre forløb.

Gåsen var en klodsmajor. Det var jo andeæg, hun havde fået under sig. For spinkle æg efter hendes størrelse og vægt. Hun trådte dem i stykker alle sammen.

Men af æggene under de andre rugende fugle kom der 60 ællinger. Eller hvad man skal kalde dem.

I tiden siden har Niels Nielsen solgt en halv snes stykker, og et mindre tal er "gavn te," som han siger, men han har 43 usædvanlig store ænder tilbage af den nyklækkede flok på 60.

De lignede ænder mere end gæs. Mange er helt hvide, mens andre - de unge andrikker - har gråblå fjerdragt og normalt "spejl" over vingerne.

Men der er også en flok med mærkelig, spættet fjerdragt. Tydeligt et lån fra den grå-tavlede gase.

Hvad der imidlertid er fælles, er størrelsen. De nærmer sig det fuldfede, og det vil sige, at de hver især kommer op på en halv snes pund, mens det normale for ænder er 5-6 pund. Hvad skal man kalde dem?

Andegæs eller gåsænder eller hvad?

Hvis fænomenet lader sig gentage, må der selvfølgelig et helt nyt navn til.

Men det spekulerer Niels Nielsen ikke så stærkt over.

Hen mod Mortensaften skal flokken lade livet, medmindre videnskaben har lyst til at undersøge, om de kan formere sig. Og i så fald, om de allerede erhvervede vægtige egenskaber er arvelige.

Niels Nielsen siger, at de ikke skal blive dyrere af den grund.

Dog har han besluttet sig til, at de skal sælges som ænder og ikke som gæs.

Så sandt som ænder koster mere pr. pund end gæs.

Undskyld i øvrigt al denne snak om pund og ikke kilo. Det må være tilladt efter en god lang snak med Niels Nielsen i Ø, selvom det ikke er det i en slagterbutik.

Niels Nielsen er så meget handelsmand, at han aldrig vil operere med andet end pund.

Kilo er for stor og dyr en enhed. Og halvkilo er - i hans mund - et fjollet udtryk.

Og hvad nu de her gænder angår - han sidder pludselig og finder på det navn - "så er de sgi lavet godt nok. Det æ de re'le!".

En masse mennesker må i øvrigt kende Niels Nielsen. For han har i sit lange liv boet en utrolig masse steder landet over.

I 25 år har han kørt rundt og handlet med potter, og med den forretning underlagde han sig betydelige distrikter.

Ind imellem har han handlet med ejendomme. Han har haft skøde på 82 i alt, men dog ikke selv boet på dem alle.

En årrække har han også været marskandiser. Med butik både i Århus, Ålborg, Ringkjøbing og København.

Det var under den første verdenskrig, han opholdt sig i København, hvor han købte en ejendom i Holmensgade. Et hus med 17 lejligheder, og det var - af forskellige grunde - lidt for livligt for ham.

"A li'er ett den bøj," siger han.

Men for resten af landet, ganske særlig Jylland; har han været glad nok, og stort set er han sluppet heldigt fra sin nævenyttighed i ejendomshandel.

Der faldt en smule penge af til hans side næsten hver gang.

For en halv snes år siden købte han husmandsstedet i Ø bakker, og her vil han blive.

Jo, han har efterhånden rendt det gale af sig, selvom han siger: "De fø-øst hunner oer ska jen ålle rejn!"

Så det har gode stunder for ham. Han kan stadig på egen hånd dyrke sin jord med korn og kartofler og flere andre afgrøder.

Til vinter vil han have fem-seks køer, og sådan er der hele tiden noget, der holder ham i gang.

Som nu det med gænderne. Gåsekød til andestegs-priser.

Oppe i himlen sidder et par gæve jyske handelsfolk og nikker tilfreds.

"Han æ gue nok, ham sønnen henholdsvis sønnesønnen. Det er sådan, den skal skæres."

Og hvis De, som sagt, synes, at vejen til "Verdens Ende" er lidt trang, om De en dag vil ud for at se bastard-flokken, inden den går på bordet til mortensaften, så skal De tænke på, at Niels Nielsen har "forbejret den møj," siden han indrettede sig på de kanter for en halv snes år siden.

Men er De stolt af bilens fine lak, må De nok hellere gå det sidste stykke før "Verdens Ende."

Det skulle så være en "gand"

Fortællingen har været bragt i "Jyllands-Posten" søndag den 5. oktober 1958. Fortælleserien "Mellem Jyder" blev forfattet af redaktør Sven Hansen.